

GRŠKO VPRAŠANJE PRED VARNOSTNIM SVETOM

Varnostni svet Org. Zar. nar. je v petek popoldan razpravljala o sovjetski pritožbi glede brit. čet v Grčiji. Sporazumno je bilo sklenjeno, naj kot prvi govornik nastopi Višinski, nato pa Bevin. Končno naj se povabi delegata grške vlade, da se udeleži debate in se mu da tudi pravica glasovanja.

VIŠINSKI OBTOŽUJE....

Višinski je smatral za potrebno, da Varnostnemu svetu priključijo v spomin, da pritožba o Grčiji ni prvič predložena.

V letu 1945 je grški min. predsednik predložil Svetu zun. ministrov dve spomenici, v katerih dokazuje, da je notranji položaj v Grčiji zelo napet. Drugič je bilo grško vprašanje stavljeno na dnevni red med moskovsko konferenco in sicer v zvezi s prisotnostjo britanskih čet v Grčiji. Zato je Višinski mnenja, da se spomenica z dne 21. 1. 1946 ne more smatrati kot nepričakovana.

Višinski je nadalje opozoril, da je sedanja grška vlada zavzela stališče, ki pomeni ogrožanje miru in ki lahko povzroči zunanje politične zapletitjaje z njenimi sosednimi državami: Albanijo in Bolgarijo.

V spomenici je bilo objavljeno, da vlada v Grčiji silno napet položaj, kar je posledica prisotnosti brit. čet in pa ker so reakcionarni elementi dobili oblast. Višinski je dejal, da se bo omejil le na glavne vesti. Dejal je, da je prišlo do novega fašističnega terorja. Policija ščiti bande, kadar koli se hočejo Atenčani braniti. Vrše se teroristične akcije v vseh delih Grčije. 20.000 članov grške osvobodilne fronte je v zaporih, veliko pa v koncentracijskih taboriščih v Afriki.

Dne 12. 1. 1946 je Višinski prejel iz Aten brzojavko, da so se monarhisti zabarikadirali v bližini mesta Kalamate, rešili iz zaporov monarhiste, ki so bili obsojeni zaradi fašističnih umorov, in odpekljali s seboj več članov Elasa, katerih ni več nazaj.

Po mnenju sovjetske vlade je razumljivo, je nadaljeval Višinski, zakaj je osrednji odbor Eama odšel v Moskvo in objavil, kakšen je položaj v Grčiji, kjer so nemogoče razmer. Grška vlada je ali nezmožna ali noče zatreti tega terorja. Pravi vzrok napetega položaja v Grčiji so pa po mnenju Višinskega britanske čete.

Po njegovem mnenju bi bila prisotnost zavezniških čet potrebna iz dveh vzrokov: 1. če bi bila Grčija napadena in bi ji zavezniška armada pomagala pregnati sovražnika, 2. za varstvo zavezniških prometnih zvez v državi. V Grčiji pa danes ni nobenega okupatorja, niti ni potrebe - kot v drugih slučajih - ščititi zavezniške prometne zveze.

Britanske čete ne morejo vzdrževati reda in miru, je dejal Višinski, ker se morajo z vzdrževanjem reda in miru baviti le grške in ne tuje čete. Prisotnost brit. čet v Grčiji je postala sredstvo za izvrševanje političnega pritiska v državi. Britanske čete in grška vlada pomagajo manjšini proti večini.

Končno je Višinski zahteval, da se brit. čete takoj umaknejo iz Grčije.

...IN BEVIN ODGOVARJA...

V pogledu najnovejše zgodovine Grčije je Bevin dejal, da v tej vojni nobena država ni pokazala tolikšne vrednosti kot Grčija. Vse države so razpravljale o potrebnih ukrepih za grški preporod.

Nato je Bevin izjavil, da so brit. čete v Grčiji s pristankom

grške vlade. Tudi Stalin sam je še na moskovski konferenci pristal brez pridržka na to, da brit.čete ostanejo v Grčiji. Grška vlada je Britance povabila, ko v Grčiji ni bilo niti policije, niti vojske, niti državnega uradništva, da bi pregnali Nemce, pomagali obnoviti red v državi in vzpostaviti civilno vlado. Težave so nastale šele, ko se je položaj v sosednjih državah spremenil.

Po vsem tem, kar je Višinski opisal, ne kaže, da bi bilo brit.čete umakniti, pač pa ojačiti. Bevin priznava, da je brit.vlada kot enkrat omenila grško vprašanje, da pa je Stalin dejal, da se ne želi vmešavati. Tudi na konferenci v Potsdamu je Molotov izjavil, da zadevo opušča.

Ko je Bevin govoril o državljanski vojni, je dejal, da so je v prvi vrsti povzročili komunisti, ki hočejo s silo ustvariti vlado manjšine. Ako obstoje težke razmere v Grčiji, jih je povzročila državljanska vojna, v kateri se bori stranka proti stranki, družina proti družini in mož proti možu. Bevin je pripomnil tudi to, da Elas ni zasledoval Nemcev, pač pa je bil njegov cilj in namen polastiti se oblasti v Atenah. Brit.oblasti, ki so delovale v Grčiji, so ugotovile grozodejstva, ki jih je zakrivil Elas. Našle so nešteto trupel umorjenih civilistov, ki so bili pomorjeni pred prihodom brit.čet.

Mi smo dovolj močni, je dejal Bevin, da ustvarimo vlado v Grčiji na enak način, kakor jo je Višinski v Romuniji. Toda mi smo to prepustili Grkom. Očuvali smo jim red in dali gospodarsko pomoč. Skušali smo zgraditi demokratično državo od spodaj navzgor in ne obratno.

Nato je Bevin nadaljeval: "Hočemo omeniti še neko drugo dejstvo. Med Sovjetsko zvezo in Britanijo obstoje prijateljske pogodbe - tu je naredil Bevin kratek premor - in sem zadovoljen, da se člani Varnostnega sveta v tem strinjajo z menoj. Če bi mi dali slab zgled prijateljstva, bi se mogli zavedati krivde. Tako pa - tu je Bevin povzdignil svoj glas - sedimo kot izgleda na zatožni klopi, ne da bi nas dežela, ki ima prijateljske vezi z nami, prej opozorila."

Pri dogodkih v Kalamati britanske čete niso bile navzoče in grška vlada se je zaradi tega pritožila. Postopanje Britanije v Grčiji je torej nepristransko. Trditve o nevarnosti za mir, je dejal Bevin, zaradi prisotnosti brit.čet v Grčiji so neumne, kajti armade sosednjih držav in sovjetske čete v njih, so veliko močnejše od brit.sil v Grčiji.

Najtežje ogrožajo svetovni mir napadi, ki jih izvršujejo in vse komunistične stranke različnih držav na britansko ljudstvo in britansko vlado, kot da med Britanijo in Sovjetsko zvezo ne bi bilo nobenih prijateljskih vezi. Ali je morda to, da je brit.vlada izdala ukrepe, s katerimi bi mogla pomagati Grčiji, postavilo v nevarnost mir na svetu?

Vel.Britanija bo umaknila svoje čete iz Grčije takoj, ko bo grška vlada to zahtevala.

Bevin je končno zahteval od Varnostnega sveta, naj kratko in jasno ugotovi, ali prisotnost brit.čet ogroža mir in varnost Grčije. "Če se bo odgovor glasil, da brit.čete ogrožajo mir, potem izjavljam Varnostnemu svetu, da bo brit. vlada izvajala posledice in zahtevala čiste račune."

MNENJE GRŠKEGA DELEGATA.

Grški delegat je ponovil izjavo, ki jo je že enkrat podal, v kateri grška vlada popolnoma odobrava prisotnost brit.čet in izraža obžalovanje, da je povod sporu med Vel.Britanijo in Sovjetsko zvezo.

Grški delegat je izjavil, da so britanske čete v skladu s sporazumom, ki so ga podpisale vse grške stranke, tudi skrajna levica, neobhodno potrebne za ohranitev javnega reda, miru in varnosti v Grčiji.

Po govoru grškega delegata je bila razprava o grškem vprašanju preložena na ponedeljek.